No. 1217 | Zaterdag 27 April 1907. | 24ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 26 April.

De nieuwe Begrooting.

Memorie van Antwoord.

(*Vervolg.*)

Art. 21 *b*. Aangezien de tegenwoordige titularis op een traktement van f 4,000.— werd benoemd, zou ondergeteekende zoolang deze de betrekking van landbouwkundige vervult, niet in een voorstel kunnen treden om het inkomen op een kleiner bedrag te stellen.

Ondergeteekende meent het ook zeer in twijfel te mogen trekken of voor een kleiner inkomen de diensten van een landbouwkundige te verkrijgen zouden zijn.

Toen er aanvankelijk op een salaris van f 3,000.— voor de betrekking sollicitanten waren opgeroepen, waarbij het aan onderwijzers met landbouwakte volkomen vrij heeft gestaan zich voor de vervulling der betrekking aan te melden, is het trouwens reeds gebleken, dat er zich geene gegadigden op een kleiner traktement dan van f 4,000.— voor de betrekking hebben aangeboden [referte aan het medegedeelde in de toelichting ter zake voorkomend in eene nadere nota van wijzigingen bij de ontwerp-begrooting voor 1904].

Waar ondergeteekende voor zich de onverzwakte overtuiging blijft bezitten, dat de diensten van een landbouwkundige juist in deze kolonie waar de uitoefening van het landbouwbedrijf vaak met zooveel moeilijkheden gepaard gaat, beslist noodig zijn, kan hij er slechts zijne teleurstelling over uitdrukken, dat hetgeen ten betooge van de wenschelijkheid eener vaste aanstelling van den landbouwkundige bij den betrokken begrootingspost is aangevoerd, den Raad zóó weinig zeggend is voorgekomen, dat men algemeen er tegen gekant is de als toelage uitgetrokken bezoldiging in traktement te veranderen.

Het is toch aan geen twijfel onderhevig of geen ernstige sollicitant zal zich voor de betrekking aanmelden, wanneer hij niet het vooruitzicht op eene vaste aanstelling heeft, en geen geschikt tijdelijk benoemde zal, wanneer hij bespeurt dat zoodanig vooruitzicht niet bestaat en hij elk oogenblik eene dienstopzegging kan verwachten, de gelegenheid om elders eene vaste aanstelling te verkrijgen laten voorbijgaan.

Waar de betrekking dan ook reeds sedert einde 1903 is in het leven geroepen en thans wordt bekleed door iemand, die blijkt aan de gestelde eischen te voldoen, vertrouwt ondergeteekende dat de gelegenheid om tot een vaste benoeming over te gaan niet aan het Bestuur onthouden zal worden.

Wanneer de Raad den eisch stelt, dat de landbouwkundige reeds na 18 maanden in functie te zijn geweest in staat zij op bepaalde resultaten van zijnen arbeid te wijzen, kan ondergeteekende slechts vragen of verwacht mag worden, dat op dit gebied na zoo korten tijd op bepaalde resultaten kan worden gewezen, speciaal op dit eiland, waar, zooals reeds opgemerkt, de toestanden op landbouw gebied zoo ongunstig zijn.

Men verliest te veel uit het oog—meent ondergeteekende—dat een goede organisatie van den dienst en de hieruit voort te vloeien proefnemingen veel tijd vorderen,—dat nog meer tijd vordert de onmisbare medewerking van de landbouwers zelve.

Kan nu een termijn van 18 maanden, waarvan een gedeelte besteed werd om zich vertrouwd te maken met plaatselijke toestanden, met bestaande verhoudingen enz., geacht worden ruim genoeg te zijn geweest om op de resultaten te wijzen, het bestaan waarvan de Raad als noodzakelijke voorwaarde eischt om de gelegenheid te scheppen den landbouwkundige het vooruitzicht op een vaste aanstelling te openen?

Ondergeteekende meent van niet, maar is overigens, zooals trouwens uit dit betoog voldoende blijkt, van oordeel, dat het bestaan van resultaten als meer bedoeld in dit stadium slechts eene bijkomstige omstandigheid mag zijn, waarop het goed recht voor de toekenning van eene vaste aanstelling aan den landbouwkundige te bepleiten is. De eerste overweging, die bij de beoordeeling van deze taak ter sprake moet komen is deze: is landbouw in de kolonie (speciaal op Curaçao) mogelijk en is hij voor verbetering en uitbreiding vatbaar, en verder is daarbij de leiding van een deskundige onontbeerlijk?

Op al die vragen geeft hij met overtuiging ten antwoord: Ja! Vloeit het bevestigend antwoord op de eerste vraag van zelf voort uit het feit, dat de landbouw bestaat, dat hij reeds spoedig na de kolonisatie van het eiland ter hand genomen werd en zich sinds uitbreidde,—het antwoord op de tweede vraag kan slechts in gelijken zin volgen, zoodra de eerste met ja werd beantwoord. En ten aanzien van het antwoord op de derde vraag kan hij er zich slechts over verheugen, dat men, blijkens de laatste alinea van de algemeene beschouwingen over dit onderwerp, op dit punt met hem eens is, waar de wenschelijkheid betoogd wordt om den landbouwenden stand te doordringen van het nut der grondbewerking en bemesting en om proeven met tegen de droogte bestand zijnde gewassen te nemen.

't Zij ondergeteekende vergund hier tevens ter sprake te brengen de bij de algemeene beschouwingen geuite meening, dat men nog geen stap verder is gekomen op landbouwgebied —gaarne had ondergeteekende eene nadere uiteenzetting gezien van hetgeen bedoeld wordt met de uitdrukking, dat reeds duizenden aan proeftuinen en proefnemingen werden uitgegeven). Ondergeteekende meent —de hiervorengenoemde ongunstige omstandigheden waaronder gewerkt moest worden in aanmerking nemend—, dat integendeel reeds groote vorderingen zijn gemaakt. Het zal den Raad toch niet onbekend zijn, dat het slechts enkele jaren geleden is, dat de mogelijkheid van verbetering,— zelfs van uitoefening van den landbouw in en buiten den Raad met overtuiging werd bestreden. Thans is dit standpunt zoo goed als geheel verlaten. Dit moge o. a. blijken, waar de Raad het initiatief heeft genomen speciaal voor dividivi-cultuur een crediet te vragen, waar hij proeven met voedergewassen wenscht, waar hij credieten voor aloë-cultuur aanvraagt, waar hij credieten voor proefnemingen goedkeurt, en eindelijk waar hij den landbouwstand wenscht te doordringen van het nut van grondbewerking en bemesting.

Tegenover deze vermeerderde belangstelling en dankbaar aanvaarde medewerking tot verbetering van landbouwtoestanden komt het ondergeteekende voor, dat het verwijt van geen stap verder te zijn gekomen bezwaarlijk staande kan worden gehouden.

Belangstelling toch is een eerste vereischte voor verdere stappen en bovendien kan gewezen worden op pogingen tot verbetering en uitbreiding van verschillende bestaande en nieuwe culturen door grondeigenaren en huurders op alle eilanden der kolonie, en op een reeds door groot- en klein-grondbezitters tot bloei gebrachte katoencultuur op St. Martin.

Waar de zaken zoo staan, wil het ondergeteekende voorkomen, dat het een onafwijsbare eisch zal blijven over deskundige voorlichting op landbouwgebied te kunnen beschikken en proeven te nemen en te leiden en daarbij behulpzaam te zijn in het streven naar de oplossing van de vele raadselen en moeilijkheden, waarmede elk landbouwer om zoo te zeggen dagelijks te kampen heeft.

Het zal wel geen betoog behoeven dat ondergeteekende dan ook met groote voldoening heeft gelezen, dat bedoelde voorlichting onontbeerlijk geacht wordt' slechts meent men, dat in 't algemeen met de diensten van een onderwijzer met landbouwakte kan worden volstaan.

Met verwijzing naar hetgeen hiervoren reeds werd medegedeeld, wenscht ondergeteekende nog, ten aanzien van de z. i. aan den landbouwkundige testellen eischen op te merken dat deze moet zijn van algemeene ontwikkeling en speciale vakstudie. Bij de eigenlijke vakopleiding heeft de landbouwkundige de vakken zelve bestudeerd, terwijl den onderwijzer daarvan slechts de beginselen zijn bijgebracht. Zoo bestaat de vakstudie der onderwijzers in het volgen van een 2 à 3—jarigen cursus van 2½ lesuren per week, terwijl de landbouwkundige, na een uitgebreide voorbereidende studie, gedurende 2 jaren 34 à 36 lesuren per week geniet Bovendien is bij de vakopleiding van onderwijzers geen sprake van den tropischen landbouw, terwijl de opleiding van den landbouwkundige juist daarop in 't bijzonder was ingericht.

Wat den tegenwoordigen titularis betreft, deze kent uit eigen aanschouwing verschillende tropische landen en was bovendien persoonlijk gedurende verscheidene jaren praktisch werkzaam in het groote koloniale land- en boschbouwbedrijf.

Ten slotte meent ondergeteekende te mogen aanvoeren, dat hij de noodzakelijkheid van de aanwezigheid van een landbouwkundige in zijne toelichtingen op de begrooting z. i. niet op algemeene theoretische gronden verdedigde; naar zijn oordeel zijn die gronden bij uitstek praktisch: zij zijn ontleend juist aan hetgeen de *praktijk* elders geleerd heeft.

Art. 26. Het rapport van Dr. *Boeke* is thans niet in het bezit van ondergeekende; het werd hem in manuscript ter inzage toegezonden, met verzoek om spoedige terugzending, ten einde het ter perse te kunnen leggen.

Tot zijn leedwezen is ondergeteekende dus niet in staat aan het verlangen van de afdeelingen te voldoen, maar zal hij niet in gebreke blijven dadelijk na ontvangst van het gedrukte verslag aan den wensch van den Raad tegemoet te komen.

Art. 27 *a*. Uit de bij den post in vorige begrootingen gegeven toelichtingen blijkt, dat het crediet betrekking heeft op de geheele kolonie. Aan meerdere personen op St. Martin en St. Eustatius werden reeds voorschotten verleend.

Ondergeteekende achtte het daarom van genoegzame bekendheid, dat het crediet op de geheele kolonie betrekking heeft: er kan dus niet het minste bezwaar bestaan dit alsnog nadrukkelijk te verklaren, waar de Raad van oordeel is, dat zoodanige verklaring in het belang der zaak is. Dat het Bestuur doordrongen is van het belang van credieten voor den landbouw in de geheele kolonie, moge den Raad gebleken zijn uit de indiening van de ontwerp-verordening tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche Bank.

Art. 27 *b*. Daar het in de bêdoeling ligt een cultuurtuin blijvend in te stellen, is het wenschelijk dezen post zelfstandig te handhaven. Het is toch van belang de kosten daarvan afzonderlijk te houden, waarom die kosten dan ook afzonderlijk dienen te worden begroot. Wat de sterkte van het personeel betreft, zoo meent ondergeteekende, dat drie arbeiders noodig zullen zijn; wellicht kan met 2 vaste arbeiders worden volstaan, doch af en toe zal dan aanvulling van extra-volk noodig zijn.

Het loon van den opzichter is eer te laag dan te hoog gesteld; immers een geheel onontwikkeld man is daarvoor onbruikbaar: het beheer zal hem geheel moeten worden overgelaten gedurende de afwezigheid van den landbouwkundige, die b. v. voor eene reis naar de bovenwindsche eilanden zes weken afwezig blijft.

Art. 27 *c*. Daar er nog geene juiste gegevens bestaan, is het crediet ruw geraamd. In verband met den wensch om uitgaven van dezen aard tot het hoogst noodzakelijke te beperken bestaat er geen bezwaar aanvankelijk de helft van de eerstgenoemde som aan te vragen.

Bij nota van wijzigingen wordt een daartoe leidend voorstel gedaan.

Art. 27 *d*. Met betrekking tot het bij dezen post aangevoerde, verzoekt ondergeteekende te mogen verwijzen naar hetgeen ter zake van de dividivi-cultuur bij de algemeene beschouwingen door hem werd betoogd.

Ondergeteekende geeft toe, dat het aangaan van meer schulden voor vele grondeigenaren bezwarend zal zijn, daar zij reeds in niet gunstige conditie verkeeren, maar hij meent, dat in een geval als dit waarin de rentabiliteit van de cultuur vaststaat, er geen bezwaar kan bestaan tegen het aanvaarden van het voorschot onder de bij de algemeene beschouwingen aangegeven voorwaarden.

Bij het hetgeen over het bedammen van de voor de dividivi-cultuur bestemde terreinen in verband met het te volgen systeem bij het verleenen van steun aan deze cultuur is gezegd, merkt ondergeteekende op, dat, aangezien er voor damaanleg wel subsidiën vorden verleend, het door den Raad gewenschte resultaat in de quaestie: subsidie of voorschot vanzelf bereikt wordt, indien gegadigden zich voor den damaanleg bij het Bestuur vervoegen. Als ondergeteekende toch's Raads bedoeling goed begrepen heeft, zouden belanghebbenden, die subsidiën voor de dividivi-cultuur begeeren, den damaanleg op de daartoe gebezigde tereinen voor hunne rekening nemen. Wanneer belanghebbenden nu subsidie voor dien aanleg aanvaarden, blijft hun de beschikking over hetgeen zij daarvoor zouden hebben besteed, dat zij dan aan de cultuur der dividivi zouden kunnen besteden.

Art. 27 *e* Zooals in de toelichting bij den post gezegd is, worden op meerdere plaatsen op de benedenwindsche eilanden goed ontwikkelde vezelleverende planten aangetroffen. Deze zijn wel grootendeels verspreid, maar juist uit de omstandigheid, dat goed ontwikkelde planten, die geschikten vezel leveren, op zoo verschillende plaatsen worden gevonden, geeft, naar de meening van ondergeteekende, afdoenden waarborg, dat goeden vezel leverende planten tegen het droge klimaat der benedenwindsche eilanden bestand zijn.

Op het terrein Welbedacht en de plantage van Engelen, alwaar ongeveer 28 H. A. met vezelleverende gewassen zijn beplant, is een aanplant van 6½ à 7 H. A. thans reeds oogstbaar Verder zijn er op Curaçao nog 60.000 kleine sisalplanten. Zou een ontvezelingsmachine nu reeds eenigen arbeid kunnen verrichten, zoo is het duidelijk dat de hoeveelheid grondstof belangrijk grooter zal zijn tegen den tijd, dat de machine hier zal zijn opgesteld en aan het werk kan worden gezet,—hetgeen wel niet vóór het najaar van 1908, dus over 1½ jaar, het geval zal kunnen zijn.

In de toelichting werd gereleveerd, dat de proefaanplant, door het Gouvernement gesteund, nog geene goede resultaten heeft opgeleverd en werd verder gezegd, dat het nietslagen van dien aanplant aan bijzondere omstandigheden te wijten is geweest. Het is duidelijk, dat het volgende in verband met het voorgaande moet worden gelezen, als wanneer het blijken zal, dat het vooruitzicht op die resultaten geenszins uitgesloten moet worden geacht. Als nu verder van de reeds herhaalde mededeeling, dat op meerdere plaatsen goed ontwikkelde vezelleverende planten worden aangetroffen, nota gehouden wordt, komt de meening van ondergeteekende, dat de cultuur tegen het klimaat bestand is, z. i. duidelijk genoeg aan den dag.

Dat de Raad deze meening niet schijnt te deelen, vernam ondergeteekende voorzeker met leedwezen, waar hij voor zich de overtuiging bezit, dat de verbouw van deze plantesoort, naast die van de dividivi, een machtig middel zal blijken te zijn ter verheffing van den economischen toestand.

Waarom er geene aanplantingen van meer beteekenis worden gevonden, heeft ondergeteekende, ook op grond van het meermalen dienaangaande vernomene, juist aan de omstandigheid meenen te moeten toeschrijven, dat er geene ontvezelingsmachine voorhanden is: men onderneemt den aanplant niet, omdat men het ontvezelingsproces niet kan doen plaats vinden, daar men niet in staat is de groote uitgaaf van de aanschaffing van eene machine te bekostigen. Waar dan eenerzijds gezegd wordt; zonder machine, geen aanplant van beteekenis,— stelt men zich anderzijds op het standpunt: eerst de meerdere aanplant en daarna de machine.

Op deze wijze zal men zeker geen voortgang maken.

Daarom besloot ondergeteekende de aanschaffing van eene machine voor te stellen, in de overtuiging, dat men zich krachtiger dan tot nu toe geschiedde, op het verbouwen van sisal, of in het algemeen van vezelleverende planten, zal gaan toeleggen.

Temeer meende hij tot dat voorstel te mogen overgaan, 1°. omdat het niet aangetoond behoeft te worden, dat de cultuur levensvatbaar is, daar dit reeds lang bewezen is, en 2°. omdat er, alles tezamen genomen, uit de bestaande aanplantingen eene niet onbelangrijke bladeren-productie kan worden verkregen, waardoor de machine in het algemeen belang werkzaam zal kunnen zijn.

Zijnerzijds blijft ondergeteekende overtuigd, dat zonder aanschaffing van eene machine, waardoor daadwerkelijk het vaststellen van de resultaten van het bedrijf kan worden mogelijk gemaakt, het vooruitzicht op uitbreiding van den sisal-aanplant zoo goed als afgesloten zal blijven.

Hij zou het daarom ten zeerste betreuren, zoo de Raad zijne goedkeuring onttrekt aan dit voorstel, dat, naar zijne overtuiging, zoo daaraan gevolg gegeven werd, krachtig zal medewerken ter ontwikkeling en uitbreiding van dit uitvoerproduct.

Eenige jaren geleden werd een kleine handmachine aangeschaft, waarmede herhaaldelijk proeven werden genomen zonder dat eene behoorlijke ontvezeling van de bladeren werd verkregen.

Die proeven werden kort geleden nog herhaald, maar met hetzelfde gevolg. Een ander klein instrumentje leverde wel vezel, maar werkte te langzaam om productief te zijn

Art. 27 *f*. Indien de noodzakelijkheid van irrigatie, volgens de meening der raadsleden, een bezwaar zou zijn om met de cultuur van tabak eene proef te wagen, meent ondergeteekende in dit verband er op te mogen wijzen, dat irrigatie ook ter verkrijging van een ander uitvoerartikel van onzen bodem — de oranjeappelschil — noodig is en wordt toegepast. Of de Curaçaosche tabak het zal kunnen opnemen tegen de concurrentie van plaatsen meer door de natuur begunstigd, is juist de vraag, die zal moeten worden uitgemaakt, en ter oplossing waarvan dan ook wordt voorgesteld eene proef te nemen.

Waar het in de eerste plaats op aankomt, is of er vooruitzicht bestaat, dat het gewas hier zal kunnen gedijen, hetgeen ondergeteekende als tamelijk zeker meent te mogen afleiden uit het feit, dat de plant zich op bepaalde plaatsen heeft kunnen staande houden, zooals in de toelichting bij dezen post gezegd. Dat de berekening, in de toelichting voorkomende, reeds de proef zou veroordeelen, is ondergeteekende niet duidelijk. Ook niet als hij overweegt, dat eene op kleine schaal ondernomen aanplant naar verhouding hoogere kosten met zich medebrengt.

De kosten voor deze proef moet men in tweeën splitsen, n. l. de eenmalige en de terugkeerende uitgaven. De eenmalige omvatten het maken van den put en de gebouwen en den aankoop der besproeiingsmaterialen met het plaatsen daarvan, benevens het nivelleeren van het te gebruiken terrein,—kosten, die, bij eventueele misluk-

king van deze proef, ook andere proeven ten nutte kunnen komen.

De jaarlijks terugkeerende kosten bestaan in grondbewerking, bemesting, opkweeken van den oogst te velde, afoogsten, bewerking en transport van den oogst.

Als kosten van het product behoort dus bij slagen slechts in rekening te worden gebracht: afschrijving op de aanlegkosten. grondbewerking, bemesting, kweeken van het gewas, oogsten, bewerken van den oogst en expeditie.

Eene berekening volge hier:

Grondbewerking, 3 man, 1 maand à f 15.—	f 45.—
Bemesting met guano	35.—
Aanplant verzorgen, 2 man, 4 maanden à f 15.—	120.—
Oogsten van 500 KG. bladtabak	75.—
Fermenteeren en sorteeren, 3 vrouwen, 5 maanden à f 12.—	180.—
Verpakking, expeditie, verkoopkosten	75.—
	f 530.—
Hierbij de jaarlijksche afschrijving ± 5%	170.—
	f 700.—

Dit staatje kan dienen om een overzicht te geven van den arbeid, dien de cultuur eischt. Wegens de onbekwaamheid en ongeoefendheid der arbeiders zijn deze overal ruim genomen; gemiddeld eischt een aanplant van ¾ H. A. doorloopend 2 arbeiders. Wat opbrengst betreft valt alleen te zeggen, dat bij één keer afoogsten vermoedelijk een 500 K.G. droog blad verkregen zal worden; de marktwaarde daarvan zal moeten worden afgewacht om het al of niet gelukken der proef te bepalen.

Waar dus de productiekosten omstreeks f 700.— bedragen, staan ten opzichte van de geldelijke opbrengst geen andere gegevens ten dienste dan hetgeen hieromtrent bij de toelichting is aangestipt.

De prijzen van tabak toch hangen grootendeels af van eigenschappen, waarop de cultuur weinig en de bereiding niet heel veel invloed kunnen oefenen. Daarom doet een kostenberekening betrekkelijk weinig ter zake en de poging om de tabakscultuur op Curaçao te vestigen is dus geheel als proef te beschouwen, doch een proef met een gewas, dat reeds in 't wild op het eiland voorkomt, waarvan dus de levensvatbaarheid vaststaat, terwijl overal gronden voorkomen, die voor de tabakscultuur geschikt geacht worden. De reden van het afzonderlijk bespreken dezer proef in de ontwerp-begrooting is de hooge kosten er van. Bij gebleken rentabiliteit zou menige plantage het middel hebben om haar financieelen toestand weer in het reine te brengen; deze proef is in het bijzonder in het belang van de groot-grondbezitters.

Dat het voorstel om eene machine tot het versnijden van spaansche juffers aan te koopen, met ingenomendheid werd ontvangen, heeft de ondergeteekende met genoegen vernomen.

De katoencultuur op St. Martin wordt in hoofdzaak door de groote grondeigenaren gedreven, doch ook de kleine landbouwer plant katoen.

Thans is voor dezen eene katoen-zuiveringsmachine beschikbaar gesteld, toegezonden door de vereeniging tot bevordering der katoencultuur in Nederland.

Zooals hiervoren reeds gezegd is, is de post landbouwcrediet, niet enkel voor het hoofdeiland beschikbaar.

Op het aangegeven denkbeeld om het op St. Eustatius met de veeteelt te beproeven was de aandacht van het Bestuur reeds te voren gevestigd. Deze aangelegenheid levert echter bezwaren ten aanzien van den geregelden afzet in verband met de beperkte productie, welke op grond van het kostbare van de onderneming niet te licht mogen worden geteld.

Ondergeteekende wil echter gaarne de toezegging doen deze zaak aan een nader onderzoek te onderwerpen, en te doen nagaan in hoeverre aan evenbedoelde bezwaren zou kunnen worden tegemoetgekomen. Wat den landbouw betreft, zou gevolggeving aan het door den Raad aanbevolen plan, in de eerste plaats aan de teelt van voedergewassen de aandacht moeten worden geschonken.

Overigens ligt het in voornemen o. a de cultuur van vezelleverende planten ter hand te nemen, terwijl er o. a. reeds naar gestreefd wordt de katoen, annanas- en arrowrootcultuur ingang te doen vinden en te bevorderen.

Art. 28. Inderdaad is verzorging van veevoeder een hoogst belangrijk punt in zake de quaestie verbetering van het Curaçaosche-vee-ras.

Dat hieraan ook gedacht wordt, moge o. a. blijken uit het bij art 27 f gedaan voorstel om eene machine voor de bewerking van de z. g. spaansche juffers aan te schaffen.

Waar het vee inderdaad steeds achteruitgaat door de ongunstige levensomstandigheden, schijnt juist voortdurende aanvoer van versche fokdieren een middel om het ras op een zeker minimum-peil aan te houden. Natuurlijk sluit dit het premiesysteem voor de cultuur van voedergewassen niet uit.

De cultuur van hoedenstroo-palmen eischt een zóó vochtig klimaat, dat daaraan waarschijnlijk op geen der eilanden wel ooit gedacht zal kunnen worden, gesteld al dat er voldoende terrein voor gevonden kan worden.

Ondergeteekende zal trachten door tusschenkomst van de landbouw-inspectie in Suriname aldaar een aanplant tot stand te doen komen.

Waar er gedurende twee jaren zoo ruim als dit heeft plaats gevonden en nog geschiedt, met steun van gouvernementswege, gelegenheid gegeven is om zich in het vlechten van strooheeden te bekwamen, meent ondergeteekende aanleiding te hebben de meening te handhaven, dat de industrie in het a. s. jaar aan het particulier initiatief kan worden overgelaten. Of de bevolking zich bij voortduring op de hoedenindustrie zal blijven toeleggen, hangt geheel af van de vraag naar dit artikel, die weder, zooals reeds meermalen werd ondervonden, geheel afhankelijk is van de grillen der mode in Europa en elders.

Art. 30. Indien het de bedoeling was te kennen te geven, dat eene inrichting voor ambachtsonderwijs met eene som van f 1,500.— 'sjaars niet in het leven gehouden zal kunnen worden, dan kan ondergeteekende daarbij aanteekenen, dat hij zich volkomen aan die meening aansluit.

Maar het zij ondergeteekende vergund op te merken, dat er hier sprake is van eene bijdrage in de kosten, waaruit volgt dat de inriching eene grootere uitgave vorderen zal.

In de ter zake dienende toelichting is trouwens uiteengezet, dat de vereeniging tot bevordering van het onderwijs op Curaçao nog niet over voldoende geldmiddelen beschikken kan om zelve de inrichting in haar geheel te bekostigen.

Het bestuur rekent, behalve op hetgeen de vereeniging aan de ambachtsschool kan ten koste leggen, op bijdragen van particulieren.

OPENBARE WERKEN.

Moeilijk kan nu reeds gezegd worden, hoe lang het nog duren zal, dat de speciale omstandigheden, waaronder thans het departement van openbare werken verkeert, de aanwezigheid zoowel van een directeur als van een technisch onderlegden opzichter noodzakelijk zullen maken.

Naar alle waarschijnlijkheid zullen hiermede nog verscheidene jaren gemoeld zijn.

Zijn de werkzaamheden bij het departement evenwel eenmaal tot hare vroegere verhouding teruggekeerd, — iets wat ook ondergeteekende zoo spoedig mogelijk tot stand wenscht te brengen, — dan kan weer gevoegelijk met een directeur, bijgestaan door één opzichter, worden volstaan. Dat de directeur steeds iemand zal moeten zijn, die eene technische opleiding heeft genoten, zal wel, zooals trouwens uit het verslag zelf valt af te leiden, geen nader betoog behoeven, en, daar de tegenwoordige technische opzichter alle gegevens in zich vereenigt om mettertijd en in verband met de alsdan gegeven omstandigheden, een geschikt directeur te worden, zoo ligt het voor de hand om hem, althans voorloopig, als den a. s. directeur te beschouwen, en ondergeteekende acht het daarom niet meer dan billijk, dat zijne positie in 1908 behoorlijk geregeld zal worden door hem eene vaste aanstelling te geven.

Hoezeer de diensten, welke door den tegenwoordigen teekenaar gepresteerd worden bij den damaanleg ook op prijs worden gesteld, het moet erkend, dat hij verreweg het grootste gedeelte van den beschikbaren tijd aan andere voorkomende teekenwerkzaamheden en opnamen besteedt.

Wel verkeert hij door de reeds geruimen tijd onder handen zijnde vervaardiging van eene teekening van het stadsdistrict onder eenigszins abnormale omstandigheden, maar de steeds vrij groote hoeveelheid achterstallig teekenwerk toont voldoende aan, dat hij ook in normale omstandigheden niet gemist zal kunnen worden.

Niettegenstaande grooten ijver en het vrijwillig nagenoeg dagelijks werken na den bureautijd, gelukt het hem niet om den achterstand in te halen. De ondervinding in deze wijst voldoende uit, dat een teekenaar op het departement van openbare werken altijd noodzakelijk zal zijn.

Daar het nu, naar de volle overtuiging van den directeur, dat een teekenaar voor den goeden gang van zaken bij het departement van openbare werken nimmer gemist zal kunnen worden, waar dat teekenwerk noodzakelijk is en aanleiding geeft tot besparing van uitgaven of betere uitvoering van werkzaamheden, en onder zulke omstandigheden het niet meer dan billijk geacht wordt, dat hij traktement in stede van toelage geniet, vindt ondergeteekende geene vrijheid op het voorstel in te gaan om het traktement van den teekenaar in toelage te veranderen.

Met eenige bevreemding werd door den ondergeteekende kennis genomen van de veranderde inzichten van eenige leden omtrent de meerdere of mindere noodzakelijkheid van de topographische opname van de benedenwindsche eilanden, vooral nu deze werkzaamheden, bij het begin van 1908 gestaakt wordende, slechts weinig resultaten zullen kunnen opleveren en naar verhouding daarvan veel geld gekost zullen hebben, want de uitgaven gedaan op de uitzending van den topografischen ambtenaar en de verschillende aanschaffingen, enz. zullen dan komen te drukken op de betrekkelijk kleine hoeveelheid verricht werk.

Onderstaande berekening toont bovendien voldoende aan, dat de vrees voor zooveel grootere uitgaven dan voorloopig was geraamd, waardoor men zich leiden liet, van voldoenden grond ontbloot is, daarbij in aanmerking nemende natuurlijk, dat de betrekkelijk kleine verschillen met de raming voortspruiten uit het feit, dat dergelijke werkzaamheden moeilijk met juistheid vooraf te ramen zijn.

Voor de triangulatie is op dit oogenblik uitgegeven:

kosten voor steenen pilaren	f 359.33⅓
aan arbeidsloonen	„ 375.81
aan toelagen, enz. voor den officier, belast met den opname	„ 672.—
Totaal	f 1,407.14⅓

Ongeveer de helft van de opname van het eiland Curaçao is verricht, zoodat, in aanmerking nemende, dat de basismeting, verkenning van het terrein en andere voorbereidende werkzaamheden, benevens de ongeoefendheid van het personeel veel tijdverlies hebben gegeven, men veilig aan mag nemen, dat de triangulatie niet meer zal kosten dan:

voor het eiland Curaçao	f 2,500.—
voor het eiland Bonaire	1,500.—
voor het eiland Aruba	1,000.—
te zamen	f 5,000.—

Voor deze uitgaven waren op de begrooting voor 1906 uitgetrokken:

voor steenen pilaren	f 1,000.—
voor arbeidsloonen	1,460.—
voor toelagen	2,160.—
te zamen	f 4,620.—

Het verschil, zijnde f 380.—, mag niet belangrijk genoemd worden, en vervalt eigenlijk geheel en al, indien men in aanmerking neemt, dat bij de begrooting in 1906 uitdrukkelijk wordt vermeld, dat de tijd benoodigd voor de opname, slechts geraamd kon worden en in verband daarmede op eén jaar werd gesteld.

Voor de topographische opname komt men tot de volgende berekeningen:

Zondert men aanschaffing van instrumenten, overtochtsgelden van den topographischen ambtenaar en den tijd aan speciale opdrachten besteed, uit, dan hebben de 31 KM2, die den 27n. Maart jl. opgenomen waren, gekost:

aan traktement, enz., ambtenaar	f 1,125.—
aan handlangers, enz.	210.—
te zamen	f 1,335.—

d. i. ongeveer f 43.06 per K. M2.

Hierbij dient in aanmerking genomen te worden, dat de opname door de aanhoudende regens- zeer werd belemmerd en dat het terrein, althans voor een groot gedeelte dikwijls met hoogopgaande mais was bedekt, iets, wat de kosten der opname zeer zal hebben verhoogd en voor Curaçao abnormaal genoemd mag worden. In Nederlandsch-Oost-Indië aangehouden berekeningen over zeer uitgebreide terreinen toonen aan, dat voor de opname van een K. M2 weinig begroeid terrein f 32 —, daarentegen voor de opname van een K. M2 begroeid terrein tot zelfs f 66.— wordt betaald.

Men mag dus met zekerheid aannemen, dat de opname per K. M2 op f 43.06 stellende, men zeer zeker niet te weinig zal hebben gerekend.

De oppervlakte nu bedraagt voor:

Curaçao (kaart Seyffardt)	± 420 KM2.
Bonaire (zonder Klein-Bonaire, kaart van E. E. Jarman)	± 264 „
Aruba [kaart van Raders]	± 180 „
te samen	± 864 KM2.

waarvan volgens de oorspronkelijke raming ongeveer de helft opgenomen zou worden (referte toelichting op art. 62 van de ontwerpbegrooting voor 1906). Men komt dan tot een totaal bedrag van:

(864: 2] × 43,06 = f 18,601.92, terwijl volgens bovenaangehaald artikel, ruim f 15,700. — was geraamd, hetgeen, in verband met de aangenomen kosten per K. M2, geen ongunstig resultaat genoemd mag worden.

Daar waar de aanstelling van twee leerlingen-opnemers reeds bij de begrooting voor 1906, art. 62, als wenschelijk werd verklaard en deze aanstelling juist besparing van uitgaven beoogt, kan het voorstel tot die aanstelling moeilijk voor de bovenbedoelde leden van den Kolonialen Raad eene aanleiding zijn om op de eens genomen beslissing terug te komen. Bovendien wordt er nog de aandacht op gevestigd, dat de tegenwoordige topographische ambtenaar er zeker niet voor te vinden zal zijn om zoolang hier in de kolonie te blijven totdat het bovenbedoeld werk geheel voltoold zal zijn, afgezien nog van de mogelijkheid van ziek-worden, enz. en waar de wenschelijkhed om eene grootere oppervlakte dan oorspronkelijk geraamd in kaart te brengen mogelijk nog kan komen te blijken.

Het komt ondergeteekende dus noodzakelijk voor om zoo spoedig mogelijk te voorzien in de noodige, geschikte werkkrachten voor de topographische opname, en daar zulks zonder extra-uitgaven en zelfs met besparing voor de kolonie door de aanstelling van twee leerlingen-opnemers kan geschieden, komt het ondergeteekende zelfs wenschelijk voor, zoo spoedig mogelijk daartoe over te gaan.

In verband met art. 99 van het Regeeringsreglement, waarbij bepaald is, dat ten laste van 's Rijks schatkist slechts komen:

a. de wedde en verblijfkosten van den Gouverneur;

b. de kosten van de Rijks zee- en landmacht, ter bescherming van de kolonie gevorderd;

meent ondergeteekende geene vrijheid te mogen vinden op het voorstel in te gaan, om de kosten van topographische opname ten laste van die begrooting te doen brengen, met uitzondering van een klein deel betreffende de topographische opname van Willemstad en omstreken, waarvan de wenschelijkheid is uitgedrukt in het rapport der staatscommissie, benoemd bij koninklijk besluit van 28 Februari 1903, no. 17.

Naar de aanleiding van de opmerking van eenige leden, als zou de opname der eilanden bij het totale gemis van voldoende gegevens omtrent den regenval, voor den tegenwoordigen damaanleg van geen het minste nut kunnen zijn, zij het navolgende aangeteekend.

Op gevaar af van in herhalingen te vervallen, meent ondergeteekende, dat hier de plaats is, om nogmaals met enkele woorden aan te geven, welk nut van de topographische opname bij den damaanleg getrokken zal kunnen worden.

Bij den aanleg van de grootere dammen in de valleien, welke groote dammen niet gemist zullen kunnen worden, om zooveel mogelijk water op de eilanden te houden, is het bepaald noodzakelijk, om, willen die dammen niet telkens aan doorbraken bij zware regens blootstaan, de hoeveelheid water te kennen, die in een bepaald tijdsverloop bij die zware buien moet worden afgevoerd,— m. a. w. moet men de grootte van de overlaten dier dammen regelen, of berekenen naar de hierboven bedoelde hoeveelheid water. Die hoeveelheid water nu kan worden bepaald met behulp van in de praktijk zeer bruikbaar gebleken formules.

In deze formules komen drie factoren voor, die in verband met het geval, dat men beschouwt, gekozen dienen te worden. Een van die factoren hangt samen met de meerdere of mindere poreusheid van den bodem;

een daarvan is afhankelijk van den plaatselijk voorkomenden grootsten regenval per 24 uur of wel per minuut; en

eindelijk de derde heeft betrekking op de oppervlakte van het terrein, dat op den overlaat of de overlaten moet afwateren.

Voor de eerste zal men in het algemeen voor Curaçao veilig doen door den bodem als weinig poreus aan te nemen, omdat men ook rekening moet houden met het geval, dat de zware buien vallen op het tijdstip, dat de bodem door voorafgevallen regens met water gedrenkt is en dus momenteel weinig water meer op zal nemen.

Temeer is dat gewenscht, omdat men op de meeste plaatsen onder een betrekkelijk dunne laag verweerd gruis onmiddellijk harder gruis vindt, dat slechts zeer langzaam het water opzuigt.

Wat den tweeden factor aangaat, voor Curaçao en de andere eilanden bestaan geen voldoende gegevens om deze met groote nauwkeurigheid te bepalen, omdat de vertrouwbare waarnemingen zich niet over een voldoend lange periode uitstrekken. Van den maximum-regenval per minuut mag men wel zeggen, tengevolge van de korte periode van waarneming, dat men nog zoo goed als niets afweet, maar omtrent den regenval per 24 uur weet men toch, dat de zwaarste buien volgens de gangbare verhalen nooit meer dan 300 mM. hebben bedragen.

Te Batavia, het regenland bij uitnemendheid van Nederlansch-Oost-Indië, zijn de waarnemingen omtrent den maximumregenval bekend sedert het jaar 1866. Nimmer werd een zwaardere regenval dan van 289 mM. waargenomen en deze kwam in al dien tijd noch maar eenmaal voor. Bij de berekening van doorlaten, enz. van bruggen bezigt men dan ook niet den factor, die met 289 mM. overeenkomt, maar neemt eene kleinere waarde aan, omdat men het niet noodig acht met dit exceptioneel geval rekening te houden.

Aldus zou men ook met de 300 mM. voor Curaçao kunnen handelen, maar, daar het hier om eene zaak gaat, waarbij ook economisch zwakke eigenaren betrokken zijn, zoodat eene eventueele doorbraak van eene serie dammen voor den eigenaar te veel zou kosten om haar met eigen hulpmiddelen weer in orde te brengen, meent ondergeteekende, dat men in dit geval beter doet met den zekeren weg te volgen en een niet al te laag maximum aan te nemen.

Eindelijk de gegevens voor den derden factor, die dus afhangt van de oppervlakte van het terrein, dat op de overlaten moet afwateren; deze gegevens worden verstrekt door de topographische opname.

Ondergeteekende meent hiermede duidelijk te hebben aangetoond, dat de gegevens voor den derden factor niet te ontberen zijn voor het vaststellen van de waarde van de bovenbedoelde formules, onafhankelijk daarvan, of men den tweeden factor, met groote nauwkeurigheid kent.

Handelt men, zooals boven opnieuw is uiteengezet, dan kan men met behulp van eene topographische kaart op elk gewenscht punt met voldoende nauwkeurigheid de grootte aangeven van den overlaat, die een op dat punt te maken dam moet hebben om deze bij de zwaarste te verwachten regenbuien niet aan doorbraak, tengevolge van een te kleinen overlaat, bloot te stellen.

Ten slotte zij nog opgemerkt, dat het, in verband met de zeer uiteenloopende gevoelens van het publiek omtrent de al of niet grootere hevigheid van de buien van vroeger, vergeleken met die van October 1906, en het totale gemis van ook maar eenigszins vertrouwbare gegevens omtrent de eerste, het nimmer in de bedoeling kan gelegen hebben, om in het door de leden van den Kolonialen Raad bedoelde rapport van den directeur van het departement van openbare werken in deze twijfelachtige zaak een uitspraak te willen doen.

Het aldaar gebezigd woord „ongekend" moet dan ook in den zin van „zeer buitengewoon" worden opgevat."

Art. 33 *a*. Het hier aangeteekende betreffende de verandering van het traktement van den eersten opzichter en den teekenaar in eene toelage werd hiervoren reeds toegelicht.

De tweede opzichter heeft, naar de meening van ondergeteekende, geen traktement, dat in verhouding staat tot zijne vermoeiende en drukke bezigheden, zoodat het wenschelijk voorkomt om hem de gevraagde geringe traktementsverhooging toe te kennen.

Bovendien zij hier nog opgemerkt, dat hij zich met ijver toelegt op het verkrijgen van meerdere kennis van stoomwerktuigen, zoodat hij binnenkort voldoende theoretisch en praktisch onderlegd zal zijn, om onder leiding van den directeur de keuring van stoomketels naar behooren te verrichten, zoodat hierbij de vrij dure hulp van anderen gemist zal kunnen worden.

Al blijft het dan gewenscht om hem voor elke keuring een van te voren vast te stellen, niet te hooge, vergoeding uit te keeren hetzij ten laste van de kolonie, hetzij ten laste van den eigenaar van den ketel, zoo mag men aan iemand, wien bij andere drukke bezigheden dergelijke werkzaamheden zullen kunnen worden toevertrouwd, wel f 1,200.— traktement geven.

Slot volgt.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Z. D. H. Mgr. VAN BAARS heeft bericht ontvangen, dat de Zeereerw. Pastoor P. fr. A. EUWENS na geneeskundig onderzoek is goedgekeurd. Volgens *Het Huisgezin* zou Z. Eerw. de reis via New York maken en 26 April zijn uitgestoomd om 24 Mei

hier aan te komen. Met P. EUWENS komt ook een nieuwe Missionaris mede P. fr. ANTONINUS FENNELL.

Wij wenschen beiden een voorspoedige reis en behouden aankomst.

Vertrek.

VROUWE DE JONG VAN BEEK EN DONK zal heden wegens ziekte, waaraan HHWG. reeds lang lijdende was, de Kolonie verlaten en met de *Atrato* van de Royal Mail naar het Vaderland terugkeeren.

Van ganscher harte hopen wij, dat de Hoogwelgeboren Vrouwe aldaar spoedig algeheele genezing moge vinden voor Haar kwaal.

Met dezelfde gelegenheid zal ook de Weleerw. Heer D. I. QUERIDO vertrekken om een paar maanden verlof te genieten. Gelukkige reis, veel genot, en spoedige terugkomst.

Posterijen.

De Directeur der Posterijen, de Heer A. C. DE VEER heeft — om het publiek ter wille te zijn — zelf een nieuwen proef genomen met het gommen der postzegels. Ditmaal is het gelukt, zoodat weer gegomde zegels verkrijgbaar zijn.

De Heer DE VEER verdient voor deze bereidwilligheid zeer zeker allen lof en dank.

Vlechtcursus.

Ter aanvulling van ons vorig bericht over de aankomst van Mejuffrouw VAN DAM op Saba als leermeesteres van den aldaar op te richten vlechtcursus diene, dat zij op kosten der „Curaçaosche Maatschappij etc. etc." daarheen werd gezonden op verzoek van den Gezaghebber van Saba en den Gouverneur. Door dezelfde Maatschappij werd haar ook stroo, zwavel, komforen en alle verdere benoodigdheden medegegeven.

Heden zendt dezelfde Maatschappij ook al deze ingrediënten naar Bonaire, waar eveneens een cursus zal geopend worden.

Wat een geluk, dat „de Curaçaosche Maatschappij" zich de bevordering en ontwikkeling dezer industrie heeft aangetrokken en zich zoo bereidwillig en vrijgevig toont. Het volijverige Bestuur dezer Vereeniging ontvange daarvoor onzen besten dank.

Onze Financien.

Gedurende het eerste kwartaal van dit jaar werd op het eiland Curaçao aan Belastingen ontvangen *f* 78,510.75 tegen *f* 72,920.27 gedurende het eerste kwartaal van het vorige jaar.

Aan Inkomsten van onderscheiden aard werd in de eerste drie maanden van dit jaar *f* 14,749.02 ontvangen, het vorige jaar *f* 13,755.34½.

Te zamen dus een vooruitgang van ruim 7000 Gld, ofschoon beide opbrengsten te zamen ruim 9000 Gld onder de raming blijven. Maar veel wat nu ontvangen had moeten worden, wordt later nog ingebracht.

Postspaarbank.

In Maart werden *f* 9,617.64 belegd en *f* 2,086.25 teruggehaald.

In de Buitendistricten gaat het al wat beter

Ingelegd werd:

2e. district		37,50
3e.	„	18,40
4e.	„	17,50
5e.	„	11,25

Er werd daar 41 maal geld belegd, terwijl er 9 nieuwe boekjes werden aangevraagd.

Benoeming.

Bij Kon. besluit zijn met ingang van den tweeden Dinsdag van Mei 1907 benoemd in den Kolonialen Raad der kolonie Curaçao: tot voorzitter M. S. L. MADURO en tot ondervoorzitter J. MÖLLER, thans respectieyelijk die functiën bekleedende.

— Bij K. B. zijn, met ingang van den tweeden Dinsdag van Mei 1907, benoemd tot leden in den Kolonialen Raad der Kolonie Curaçao H. A. DE CASSERES, B. E. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT en C. FENSOHN.

Onze hartelijke gelukwenschen.

Reddingsmedaille.

Toegekend: als blijk van goedkeuring en tevredenheid, de bronzen eerepenning voor menschlievend hulpbetoon en een loffelijk getuigschrift aan: C. N. WINKEL, vennoot van de firma C. WINKEL EN ZONEN, Curaçao, wegens de door hem met levensgevaar verrichtte redding van eenen drenkeling uit de haven aldaar op 2 Januari 1907.

(*Staatscourant.*)

Onze welgemeende felicitaties.

Handel Mij. „Curaçao."

In de te Amsterdam gehouden jaarlijksche algemeene vergadering der Handel- en Industrie Mij. Curaçao werden balans, winst- en verliesrekening goedgekeurd en het dividend bepaald op 6½ pCt. Over 't geheel blijkt de toestand nog gedrukt, doch de kolenhandel is wel wat verbeterd. De rekening wijst aan crediet en debet het cijfer aan van f 53 555

Zoutexpl. en Cultuur Mij. Bonaire.

De te Amsterdam gehouden jaarvergadering der Zoutexploitatie- en Cultuur-Mij. Bonaire, keurde de balans en de winst- en verliesrekening aantoonende een nadeelig saldo van van f 8950 goed en besloot de vennootschap te ontbinden wegens de geleden verliezen sedert 1904.

A. N. V.

De heer P. J. DE KANTER heeft zijn benoeming tot wethouder van Dordrecht aanvaard. De heer DE KANTER zal als algemeen secretarispenningmeester van het Algemeen Nederl. Verbond ontslag nemen, welk ambt hij een vijftal jaren bekleed heeft.

(*Het Vaderland*)

Koloniale Raad.

De Afdeelingen hebben haar Eindverslag ingediend omtrent de Verordening tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche Bank. Zij betuigen haar instemming met opzet en strekking van het ontwerp. Op eenige vragen om inlichtingen werd bereids door den Gouverneur in een Nota geantwoord.

Dito, dito, geschiedde met de verordening, houdende bepalingen volgens welke de gezagvoerders van schepen, die op de eilanden der kolonie Curaçao op particuliere gronden stranden, het recht erlangen om daar hun goederen aan wal te brengen en over die gronden te vervoeren.

Gisteravond verscheen het Eindverslag der Afdeelingen over de Ontwerp-begrooting voor 1908. Wij meenden verplicht te wezen ook dit uitstekende Eindverslag alsnog in zijn geheel over te nemen, zonder er onzerzijds een enkel woord aan toe te voegen. Het spreekt uit zich zelf krachtig en duidelijk genoeg. Onze Lezers zullen het vinden op de laatste bladzijde van dit blad.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van den Heer DIOCLECIANO RAMOS Y GARCIA de door hem samengestelde brochure: *Cicerone del Extranjero en Curazao.*

Deze gids zal den vreemdeling zeer welkom en nuttig wezen en omdat daarin met lof over ons eiland wordt geschreven, zal het zeker medewerken den goeden indruk, welken ons eiland op de touristen maakt, nog te verhoogen. Het verdient ook door den Curaçaonaar te worden gekocht en gelezen. De Prijs is 50 cts. per exemplaar.

Militaire Tehuis.

Met genoegen zullen onze Lezers vernemen, dat de Directie van het M. Tehuis den Heer M. BARALT heeft aangezocht om heden avond ook nog zijn prachtige lichtbeelden te vertoonen. Het rijke program biedt dus wel keus en keur en noodigt tot bijwoning. Nu, wij twijfelen niet, of het zal er vol zijn.

Regenval.

Gedurende de maand Maart.

		mM.
Fort Amsterdam		45,4
Plantage Savonet		0.
„	Knip	17,5
„	Klein Sta. Martha	8,1
„	Siberie	25,5
	Morgenster	24.2
„	Gr. St. Joris	30.8
„	Fuik	14.2
	Beekenburg	12
„	Noordkant	30

Ingezonden Stukken.

Verschil van meening.

In de „Curaçaosche Courant" van Vrijdag den 19den April l.l. werd onze aandacht getrokken door de volgende regelen: „Godsdienst en politiek moesten van elkander geheel en al afgescheiden gehouden worden, doch dit gebeurt niet altijd. Zal het niet wezen dat de Russische gunsten aan de Katholieke bevolking in Polen verleend worden, omdat de Pruisische regeering in dat gedeelte van Polen, dat bij de verdeeling van het Poolsche Koningrijk aan Pruisen was toegekend, de katholieke bevolking thans op harde wijze behandelt?" Dat godsdienst en politiek van elkander geheel en al afgescheiden gehouden moeten worden, moge het persoonlijk gevoelen zijn van den schrijver van het „Politiek Overzicht" in de Curaçaosche Courant, doch als beginsel gesteld achten wij het geen gangbare munt. Na de lezing der Circulaires, die ZH. Paus Pius X naar aanleiding van de scheidingswet in Frankrijk aan de Fransche Bisschoppen heeft toegezonden, en na de beweegredenen te hebben overwogen, die Z.H. had om die scheidingswet te veroordeelen, zouden wij juist het tegenovergestelde beginsel willen aanbevelen, en beweren; dat godsdienst en politiek niet van elkander geheel en al afgescheiden gehouden moeten worden, maar in goede harmonie behooren samen te gaan. Immers de mensch heeft overeenkomstig zijne bestemming niet alleen burgerlijke, maar ook godsdienstige plichten te vervullen, waarmede de vorsten en de wetgevende lichamen rekening moeten houden. De mensch is niet uitsluitend voor de aarde, maar meer bijzonder voor den hemel geschapen, en heeft alzoo van wege Zijnen schepper eene tweevoudige bestemming: namelijk eene tijdelijke bestemming, die hem doet streven naar zijn lichamelijk en tijdelijk geluk gedurende zijn leven, en eene eeuwige bestemming, die hem verplicht te zorgen, dat hij na zijn dood zijn eeuwig geluk bereike. Overeenkomstig deze tweevoudige bestemming van den mensch heeft God twee maatschappijen ingesteld: de burgerlijke maatschappij, waaraan hij de bevordering van 's menschen lichamelijk en tijdelijk geluk heeft toevertrouwd, en de godsdienstige of kerkelijke maatschappij, waar aan hij de bevordering van 's menschen eeuwig geluk heeft opgedragen. Volgens deze goddelijke beschikking behooren beide maatschappijen, wel ieder op haar terrein, maar toch in goede harmonie samen te werken, dewijl één en dezelfde mensch aan beider rechtsmacht en bestuur onderworpen is, en zoowel zijn eeuwig als tijdelijk geluk behartigen moet. Wij zouden het derhalve zeer verkeerd achten, dat de vorsten en wetgevende lichamen godsdienst en politiek van elkander geheel en al afgescheiden hielden en wetten maakten zonder rekening te houden met de godsdienstige belangen en godsdienstige verplichtingen hunner onderdanen, op wie de verplichting rust hunne godsdienstige verplichtingen te vervullen ter bereiking van hun eeuwig geluk.

Het komt ons zelfs onrechtvaardig voor, dat de vorsten en wetgevende lichamen beslag leggen op den geheelen mensch, die voor het edelste en beste gedeelte zijner bestemming aan den godsdienst behoort. Krachtens 's menschen tweevoudige bestem-

ming heeft de godsdienst evengoed en zelfs hooger recht, dan de regeeringen en vorsten, en deze laatsten moeten de rechten van den godsdienst eerbiedigen, maar niet miskennen noch verwaarloozen. En daaruit besluiten wij, dat godsdienst en politiek in goede harmonie moeten samengaan.

Wat nu de vraag betreft: „Zal het niet wezen, dat de Russische gunsten aan de Katholieke bevolking in Polen verleend worden, omdat de Pruisische regeering in dat gedeelte van Polen, dat bij de verdeeling van het Poolsche koninkrijk aan Pruisen was toegekend, de katholieke bevolking thans op harde wijze behandelt?" wij achten het altijd gevaarlijk over de bedoelingen, die iemand bij zijne daden hebben kan, een oordeel uit te spreken. Doch zou de gunstige stemming van den Czaar of van de Russische regeering ten opzichte van den Paus en de katholieke bevolking in Polen niet redelijkerwijze kunnen gezocht worden in de opgedane ondervinding, dat neutrale politiek, even als neutraal onderwijs, in haar laatste gevolg uitloopt op ongeloof en godloochening, en dat ongeloof en godloochening anarchisten, nihilisten en terroristen kweekt, die de burgerlijke maatschappij ten ondergang voeren? Als deze onze meening de ware is, dan heeft de Czaar van Rusland of de Russische regeering goed gezien.

B

Eindverslag.

De beschouwingen waartoe in de Afdeelingen de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Rapporteurs aanleiding heeft gegeven, en die, met het oog op den beperkten tijd welke den Raad ter afdoening van de begrooting nog overschiet, niet anders dan zeer beknopt kunnen worden weergegeven, kwamen op het volgende neder.

In de eerste plaats dan werd het wenschelijk geacht, dat eens duidelijk het standpunt werd uiteen gezet, waarop de Raad zich bij het beoordeelen van het Bestuursbeleid meent te moeten plaatsen.

Want aan niets anders dan aan verschil van standpunt meende men het te moeten toeschrijven, dat, terwijl en Bestuur en Raad ontegenzeggelijk met den ernstigen wensch bezield zijn, zooveel in hun vermogen ligt, mede te werken tot de economische verheffing van de Kolonie—niet zoodra ter sprake komen de middelen die tot het bereiken van het gemeenschappelijk doel moeten leiden, diepgaand verschil van meening zich openbaart.

's Raads standpunt dan is dat van den praktischen zakenman, die zich van elke onderneming eerst vooraf behoorlijk rekenschap wenscht te geven of de te verwachten voordeelen wel zullen kunnen opwegen tegen de daaraan verbonden uitgaven.

Van dit standpunt nu gezien, wilde het aan vele leden voorkomen, dat met enkele van de bij deze begrooting gedane voorstellen, eene avontuurlijke richting is ingeslagen.

Het deed den leden en niet het minst hun, die het dichtst bij het Bestuur stonden in Zijn streven om den landbouw te verbeteren, oprecht leed, dat Het heeft kunnen goedvinden de voorstellen, welke door de Afdeelingen aan h. i. gegronde, en alleen door het belang der zaak ingegeven critiek, onderworpen waren geworden, te handhaven.

Uit die handhaving toch ten opzichte van voorstellen als de proef met de tabakscultuur en de aankoop reeds nu van eene ontvezelingsmachine, welke men als uiterste middelen meende te kunnen beschouwen, zou toch allicht de conclusie kunnen worden getrokken, dat de toekomst van de Kolonie op landbouwgebied hopeloos is.

Waar het Bestuur, blijkens de Memorie van Antwoord, in het Voorloopig Verslag strijd meent te ontdekken tusschen de omtrent de Landbouw-Inspectie geleverde beschouwingen eenerzijds en de verschillende opmerkingen en wenken op landbouwgebied anderzijds, meende men de aandacht van het Bestuur te moeten vragen voor wat in het Voorloopig Verslag met andere woorden is gezegd, nl. dat de groote meerderheid der Afdeelingen van oordeel was en blijft, dat de proefnemingen, die op dit gebied tot eenig resultaat kunnen leiden, de bemoeiingen, die vruchtdragend kunnen blijken, evengoed en met veel minder kosten als door den Landbouwkundige door den onderwijzer met landbouw-akte kunnen worden verricht.

Uit het betoog van het Bestuur ter verdediging van het behoud van den Landbouw-Inspecteur kon men maar ééne bedenking afleiden die eenig gewicht in de schaal zou kunnen leggen, nl. deze, dat de Kolonie zich in zekeren zin tegenover Suriname verbonden heeft en dat het niet zou aangaan door een eenzijdige daad die verbintenis te verbreken. Tegenover deze bedenking nu wenschte men aan te voeren, dat men niet eenzijdig de verbintenis wil verbreken, maar in overleg met Suriname zelve. En dat Suriname daartoe bereid zal worden gevonden meenden eenige leden te mogen afleiden uit eenige uitlatingen in de Koloniale Staten bij de behandeling van de begrooting van het loopende jaar.

De uitgifte van eenige bulletins—in het hierboven bedoeld betoog als grond voor het behoud van de besproken betrekking aangevoerd—kon, meende men, bezwaarlijk daarvoor pleiten, als men bedenkt, dat er in de Kolonie waarlijk geen gebrek is aan literatuur over den tropischen landbouw. Wat uit eene eenvoudige inzage van den Catalogus van de Landbouw-Maatschappij zeer duidelijk zal blijken.

Het had voorts den Afdeelingen getroffen, dat in de Memorie van Antwoord aan het optreden van den Landbouwkundige schijnt te worden toegeschreven, dat de denkbeelden omtrent de mogelijkheid van verbetering van den landbouw, zoowel in als buiten den Raad zijn gewijzigd.

De meening, dat er eene wijziging in den door het Bestuur bedoelden zin op dit gebied zou zijn te constateeren, niet durvende onderschrijven, wenschten de Afdeelingen op te merken, dat zulk een verandering van denkwijze in den Raad anders gemakkelijk zou zijn te verklaren uit het feit, dat niet lang geleden een zeer groote wisseling van leden heeft plaats gehad.

En buiten den Raad. Het zal wel niet in de bedoeling van het Bestuur gelegen hebben, te willen te kennen geven dat men in de Kolonie ooit aan de levensvatbaarheid van de dividivi ... van de aloëcultuur heeft getwijfeld; dat men het nut van grondbewerking en bemesting heeft tegengesproken. Wel wordt er—en naar de meening van enkele leden ten onrechte—getwijfeld aan de rentabiliteit van de twee genoemde bewerkingen, met het oog op de zeer dikwijls voorkomende misoogsten tengevolge van het uitblijven van den regen.

Omtrent triangulatie en topographie verklaarden eenige leden naar aanleiding van de door het Bestuur in de Memorie van Antwoord gegeven cijfers hun oordeel te willen opschorten, totdat zij een zoo nauwkeurig mogelijke raming kregen van het bedrag dat op het einde van dit jaar aan dat werk zal zijn uitgegeven. Deze leden vertrouwden dat het Bestuur bereid zal worden gevonden ter openbare vergadering de verlangde gegevens te verstrekken.

Ten aanzien van de hierboven niet speciaal besproken punten waaromtrent tusschen het Bestuur en de Afdeelingen meeningsverschil bestaat, meenden de Afdeelingen zich te kunnen refereeren aan het Voorloopig Verslag.

Zij verklaarden in het aangevoerde bij de Memorie van Antwoord geen aanleiding te hebben mogen vinden, om van inzicht te veranderen."

Advertentien.

VERLOOFD:

H. Ferguson,
Arts.

EN

MEVR. DE WED.

J. E. van der Meulen Jr.
Schotborgh.

Curaçao, 24 April 1907.

Eenige kennisgeving.

Drukker:
ALFREDO F SINTIAGO

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 1ste September 1905 t|m 28 Februari 1906, onder N°. 8339 T t|m N°. 5849 U, zal plaats hebben op DONDERDAG den 2[den] Mei en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 28[n]. April 1907.

De Voorzitter.
A. JESURUN.

LET OP!

Ondergeteekende neemt hierbij de vrijheid het geëerd publiek zijne diensten aan te bieden

J. L. C. MONSANTO,
Praktizijn.